Poštarina plaćena. Cijena 3 dinara.

Uzorni Vrtlar

Ilustrovani list za unapređenje vrtlarstva
::: te uzgoj manjih domaćih životinja :::

Preporučen po Pokr. upravi za Hrv. i Slav. odj. za prosvj. i vjere u Zagrebu

IZLAZI MJESEČNO JEDANPUT, A STOJI NA GODINU D. 30·—

Strukovni upiti i suradnja šalje se na adresu: S. PIRNAT, prof., ZAGREB, CIGLANA BROJ 24, dok novac i sve što se ::: tiče pretplate, oglasa i prodaje šalje se na adresu: VLADIMIR HORVAT, ZAGREB I., Poštanski pretinac broj 201. :::

Godina II. Zagreb, mjeseca kolovoza 1924. Broj 8.

Zemlja za sobno cvijeće.

Među našim sobnim biljkama malo je takovih, koje bezuvjetno zahtjevaju upravo izvjesnu vrst zemlje.

Najveći dio raste i uspjeva u smjesi od zemlje crnice (humusa), sitnog izapranog riječnog pijeska i ilovače. Takova smjesa imade sva svojstva dobre zemlje uopće. Ilovača upija i drži u sebi mnoga biljna hraniva i vlagu. Crnica osim toga rastvorbom svojih sastojina razvija nužnu toplinu i nekoja važna dušična i fosforna hraniva. Pijesak napokon čini ovu smjesu dovoljno rahlom, pa u njoj može zrak da prodire do korijenja bilja, kao i do pojedinih čestica crnice, koja se tada laglje i pravilnije rastvara. Crnica je svaka zemlja koja sastoji od istrulih bilinskih ili životinjskih tvari. Tako je vrijesnjača nastala od istrulih vrijesnica (Heidekraut) i sličnog bilja, pa i od iglica crnogoričnog drveća. Lisnjača od istrulog lišća bjelogoričnog drveća. Možemo je dosta naći u bjelogoričnim šumama ili je sami napraviti tako, da tijekom ljeta i jeseni na rpu sabiremo listinac i razne otpatke bilja, koje onda češće prekopamo, dok konačno kroz par godina sve ne istrune u prhlu crničnu masu.

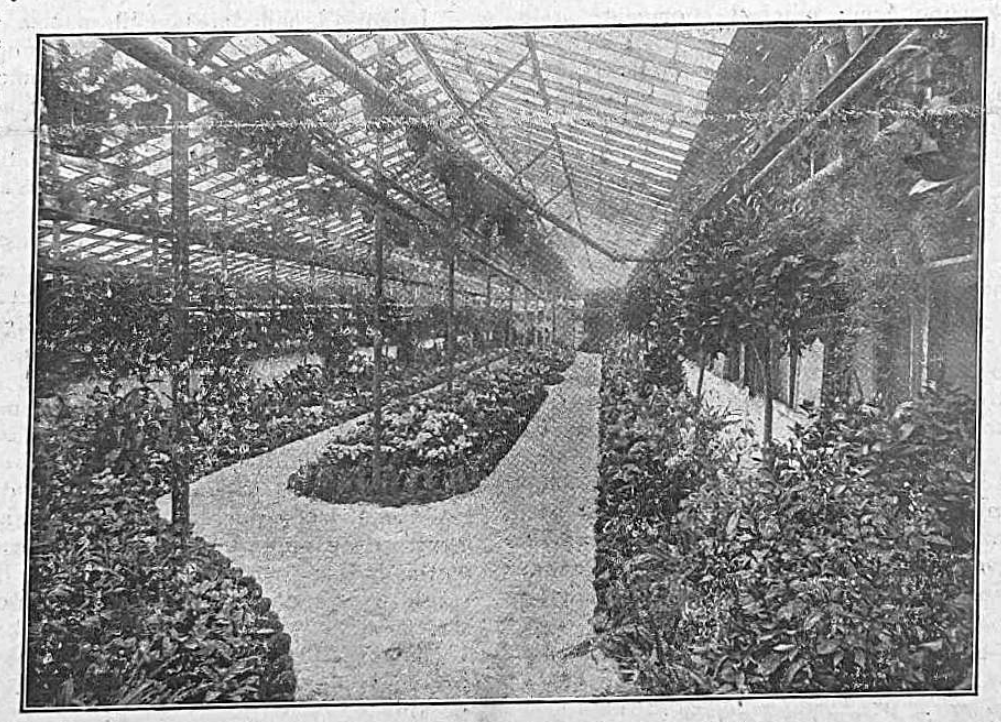

Vrtlarsko velepoduzeće „VRT", DŽAMONJA I DR. u Mariboru.
Glavni staklenik sa grupama ukrasnog bilja.

Za mnogo sobno bilje izvrsno služi i klijališna zemlja, koja pretežno sastoji od istrulog konjskog gnoja, a vrtlari ju prave tako, da konjski gnoj iz upotrebljenih klijališta zbacaju na rpu, gdje onda par godina trune.

Zemlja tratinjača sadrži također dosta crničnih česti, a pravimo si ju tako, da sa tratine izrežemo komade busenja sa tankom naslagom zemlje. Sve ovo naslažemo u rpe, koje češće prekopamo, promiješamo sa stajskim gnojem i kadšto zalijemo gnojnicom.

Tresetnjača je zemlja sa tresetnih poljana. Sadrži mnogo biljnih tvari u obliku treseta.

Muljača je mulj iz isušenih ribnjaka i baruština, pa obiluje istrulim biljnim i životinjskim tvarima.

I gnoj mješanac (kompost) sadrži dosta crnice. Pravi se tako, da se na rpu zbacaju razni otpaci iz vrta, dvorišta, kuhinje, pa piljevina iz drvarnice; sve štogod može strunuti. Sve se to pokrije tankim slojem zemlje, po nekoliko puta se prekopa i zalije gnojnicom ili vodom. Nakon par godina istrune sve to i pretvori se u prhlu masu.

Za miješanje sa bilo kojom vrsti crnice možemo uzeti čistu ilovaču, no najbolje da uzmemo ilovastu zemlju sa kakove tratine. Osobito dobro će nam poslužiti zemlja sa krtorovine na kakvoj tratini. Ne samo što u takvoj krtorovini nema nikakvog bilja,

nego nema niti kakovih životinjskih štetnika. Razno sobno bilje zahtijeva rahliju ili zbijeniju zemlju, a takovu si možemo napraviti miješanjem spomenutih vrsti u raznim omjerima.

Bilo kojoj vrsti ili smjesi zemlje za sobno bilje koristit će dodatak praha od drvenog ugljena, kojeg se na 1 litru zemlje primješa po prilici jedna petnajstina litre. — Još većma koristi svakom tlu i svakoj sobnoj biljci primjesa vapna. Vapno je i biljno hranivo, ali je ono osobito važno zbog toga, jer popravlja i sva svojstva tla. Ono u tlu uzrokuje življu rastvorbu hranivih sastojina i oduzimlje tlu suvišnu kiselost. Dodaje se zemlji u cvjetnim loncima najbolje u obliku fino stučenog vapnenca, kojeg se na 10 litara zemlje primješa od prilike jedna desetina litre. Možemo upotrebljavati i gašeno vapno, no onda na 10 litara zemlje dodajemo po jednu petnajstinu litre vapna.

Mnogo će biljkama vrijediti ako zemlji primješamo i nešto posve strulog goveđeg gnoja, rožnog, koštanog ili krvnog brašna odnosno kakovog umjetnog gnojiva (na pr. Thomasove drozge, amonijskog sulfata ili sličnog umjetnog gnojiva). To međutim valja učiniti barem pola godine prije nego zemlju za biljke lončanice upotrebimo.

Preporuča se bilo koju od navedenih vrsti, kao i svaku smjesu zemlje, ostaviti kroz nekoliko mjeseci na zračnom, sunčanom, ali pred kišom zaštićenom mjestu na rpi, koju treba par puta prekopati i politi razrijeđenom gnojnicom.

Omjer, u kojemu ćemo miješati spomenute vrste zemlje ovisi o tome, kakove su te vrsti, t. j.: sadržaju li manje ili više crnice, ilovače, odnosno pijeska. Općenito se može uzeti kao najbolja smjesa za najveći dio našeg sobnog bilja: 2 dijela ilovaste tratinjače ili obične vrtne zemlje, 4 dijela lisnjače, 2 dijela goveđeg gnoja, kompostiranog sa ilovačom i vapnom, te 1 dio pijeska.

Nešto snažniju zemlju uzet ćemo za narandže, mirte i slič. biljke, pa ćemo ju napraviti tako, da pomiješamo 5 dijelova tratinjače ili obične vrtne zemlje sa 4 dijela kompostiranog goveđeg gnoja, 2 dijela lisnjače i 1 dio pijeska. — Kaktusi, tustike i slič. bilje uspijevat će najbolje u smjesi od 2 dijela tratinjače, 2 dijela pijeska i 1 dio lisnjače.

Napose treba još spomenuti, da osobito laku, rahlu i propusnu zemlju zahtijevaju vrste: Erica, Camelia, Azalea, Rhododendron, Orchideae, pak palme, paprati i slično bilje, a sve sobne Coniferae (četinjače), pa begonije, fuksije i slično sobno bilje također bolje uspijevaju u lakoj zemlji. Ovakovu zemlju napravimo si od smjese vrijesnjače ili tresetnjače ili lisnjače uz dodatak od jedne petine ili više čistog, izapranog sitnog pijeska.

Maćuhica.

(Viola tricolor.)

Među najobljubljenije proljetno cvijeće brojimo bez sumnje maćuhice. Ima ih u svim bojama i najraznoličnijim nijansama. Uza svu njihovu krasotu odlikuju se još i time, što ih je vrlo lako uzgojiti.

Najljepše cvatu u mjesecu travnju i svibnju no cvatu i dalje sve do u jesen, tek cvijetovi im nisu više tako veliki i lijepi kao početkom proljeća. Sjeme maćuhica sijemo koncem srpnja i prvom polovicom kolovoza, pa i tijekom cijelog kolovoza. Sijemo u rahlu, snažnu (klijališnu) zemlju, najbolje u hladno klijalište ili na otvorenu vrtnu gredicu. U prvo vrijeme mlade biljčice zahtijevaju što bolju njegu, plijevljenje, okapanje, zalijevanje. Čim se razviju prvi listići, treba ih pikirati na dobro pripravljeno tlo, a nakon toga, kad ponešto ojačaju, presaditi ih na mjesto u vrtu, gdje će stalno preko zime ostati. Presaditi ih moramo dosta rano, da se valjano ukorijene, jer tako onda mogu da dobro prezime i rano u proljeću procvjetaju.

Za vrlo oštre zime bez snijega znadu maćuhice i pozepsti. S toga ih treba pred pozebom zaštititi tako, da tlo oko njih obložimo dobro strulim stajskim gnojem. Ne ima li zimi snijega, pokrijemo osim toga biljčice sa granjem crnogoričnog drveća, pri čemu treba paziti da ipak imadu dovoljno zraka.

Da nam maćuhice cvatu što ljepšim i što većim cvijetovima treba da tlo bude obilno pognojeno trulim gnojem. Za vrijeme življe vegetacije, a naročito u doba najbujnijeg cvjetanja, treba maćuhice obilno zalijevati, a od vremena do vremena i vrlo razrijeđenom gnojnicom ili pak ovom otopinom: 25 grama goveđih izmetina, 25 grama drvenog pepela, 1 gram superfosfata na 3 litre vode.

Okuliranje (očenje ili pupovanje.)

(Sa slikom).

Jedan od najjednostavnijih načina oplemenjivanja gotovo svega lisnatog drveća i ukrasnog grmlja, sviju vrsti voćaka kao i ruža jest okuliranje. I najbolji je taj način oplemenjivanja s toga, jer i u slučaju neuspjeha može se podloga ponovno za okuliranje ili za drugi koji način oplemenjivanja upotrebiti.

Okulirati možemo od rana proljeća pa sve do u jesen. Okuliranje s proljeća, kad je podloga već u soku, zovemo okuliranjem na „živo oko" jer će pup još istog proljeća izbiti jednu ili više mladica. Okuliranje u kolovozu i rujnu jest na „spavajuće oko", jer će pupovi tek na proljeće potjerati. Sigurniji je uspjeh okuliranja na spavajuće oko, jer pup koji ne istjera mladice, laglje prezimi, a onda odmah na proljeće potjera jedru mladicu, koja će se tijekom ljeta dovoljno odrveniti, da bude mogla valjano prezimiti.

Cijelo okuliranje sastoji u tom, da pup sa plemenke izrežemo, pa ga umetnemo pod koru podloge. Pri tomu treba postupati ovako: Izaberemo na plemenki zdrav pup, pa od prilike 1 cm nad njim zarežemo oštrim nožem poprijeko koru sve do drva. Oštrim zarezom noža sada se izreže pup zajedno sa tankom naslagom drva tako, da i ispod pupa ostane od prilike 1 cm kore. Rezotina treba da je sasvim glatka, bez ikakve šupljinice, inače je cio pup za okuliranje neuporabiv.

Ovako priređen pup najbolje je umetnuti ispod kojeg postranog izboja na podlozi jer je na takvome mjestu življe pritjecanje sokova. Na tome mjestu prorežemo popriječnim zarezom koru a sa sredine toga zareza prorežemo koru još i jednim uzdužnim zarezom tako, da oba zareza budu u obliku slova T.

Hrptom noža ili još bolje plosnatom, glatkom košću, koja je na ovakovom nožu za okuliranje, odigne se kora niže popriječnog zareza na podlozi toliko, da se priređeni pup može pod koru staviti. Pup se stavi tako, da gornji zarez pupa pristane upravo uz popriječni zarez na podlozi. Nakon toga sveže se likom

tako, da iz poveza oko van viri. Cijepilnim voskom ne treba omazati.

Najkasnije šest tjedana nakon okuliranja treba povez skinuti ili barem ponešto otpustiti, jer će se inače urezati u koru podloge koja raste i širi se.

Napominjemo, da se posve jednako postupa kod okuliranja voćaka, uresnog grmlja i drveća kao i kod ruža. Općenito treba tek znati, da sam posao okuliranja treba svršavati tako brzo, da se rezotine ne osuše prije reda. S toga je najbolje okulirati izjutra ili za oblačna ne presušna vremena. Podloge treba da su zrele, ali što sočnije; s toga ih treba barem dan prije valjano zaliti. Pupovi neka se izrezuju sa sredine plemenke, jer ti su najjedriji. Kod okuliranja ruža i patuljastih voćkica treba oko umetnuti na što nižem mjestu podloge. O njezi okulanata drugi put.

Češnjak ili bijeli luk.

Sadimo ga obično u jesen, u kolovozu-rujnu. Lukovice češnjaka sastoje od više češnjeva. Sadimo pojedini češanj i to okrenut šiljastim krajem prema gore, oko 6 cm duboko, a u razmacima 15 – 20 cm.

Češnjak uspijeva u lakom, snažnom, ali ne svježe pognojenom tlu i na sunčanom položaju. Čitava njega sastoji u okapanju i plijevljenju korova, dok će zalijevati biti potrebno za najživlje vegetacije i u velikoj suši.

U lipnju srpnju slijedeće godine, kad se nad zemna zelen posuši, vadimo češnjak iz zemlje, razastremo ga na zračnom mjestu dok se dovoljno prosuši, a onda ga spletemo u snopiće ili vijence, koje ovjesimo gdjegod na suhu i zračnu mjestu sve do uporabe. Kad ponešto počne nadzemna zelen venuti, običaju neki da u čvor zavežu listove pojedine biljke, kako bi uslijed življeg priticanja sokova postale lukovice jedrije.

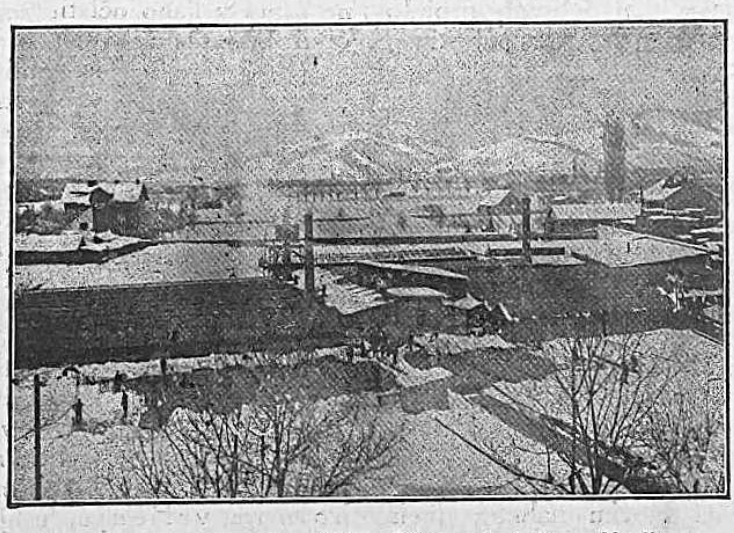

Vrtlarsko velepoduzeće „VRT", Džamonja i dr. u Mariboru. Pogled na staklenike zimi.

Neprijatelj naših vinograda.

Sprječavanje i pobijanje bolesti kod ljudi i životinja postalo je prirodan zakon svakog kulturnog naroda. Isto tako čuvamo i život naših biljaka i nasada. I tu proizvađamo lijekove i navađamo razne načine liječenja, kad se pojave bolesti. Priznati moramo da je naročito uništavanje štetočinja kod nas veoma nedostatno i da su druge države u tome puno naprednije. Sredstava za očuvanje biljaka od bolesti i štetočinja imade dosta, većinom odlične kakvoće, manjka samo pravo razumjevanje važnosti i koristi, koje imade racionalno suzbijanje štetočinja i čuvanje naših nasada. Troškovi sa kojima je to skopčano, svakako nisu isprika za naš nemar, jer treba uvažiti, koji gubitak je veći: uništeno povrće, pokvareno voće, manjak roda u vinogradu ili izdatak za sredstva, sa kojima sve te štete možemo spriječiti. Općenito se razlika troška od nanešene štete ne može ustanoviti, jer prilike u pojedinim krajevima i pojedinim vrtlarskim nasadima nisu jednake. Da šteta, koju nanesu kukci, gusjenice i drugi štetočinje, nije malena, dokazuje nam svake godine manjak priroda, naročito u vinogradima. Zašto naši vinogradari ne spriječe te štete sa iskušanim sredstvima i ispravno navedenim načinom? Zašto ne predusreću bolesti naših vinograda, zašto ne uništavaju štetočinje? Bezuvjetno je potrebno uvjeriti se o vrsnoći sredstava, koja se navode, poznati štetočinju ili bolest, a osim toga poznati život biljke i njezine životne uslove, te kolika je njezina osjetljivost prema vanjskim uticajima. Osvrćemo se danas na vrlo opasnog neprijatelja vinograda, na takozvanog savijača vinove loze.

Te vrste štetočinje smatra se obično kao dva razna crva, (u istinu su to gusjenice). One potječu od dva mala leptira i to od običnog savijača vinove loze (Conchylis ambiguella) i od grozdenog savijača sa križem (Polychrosis botrana), od kojih prvi imadu crne, potonji žute glave. Oba ova savijača pojavljuju se svake godine sa dvije generacije. Gusjenice prve generacije izađu iz jajašca, snesenih u proljeće, druge ali iz jajašca snesenih u kasno ljeto. Leptiri prve generacije snesu jajašca u cvat loze, te se uskora izležu 1 cm duge gusjenice. Ove 3 tjedna leže u zatvorenim pupoljcima, nakon česa se zakukulje i za 14 dana razviju u leptiriće. Ovi leptirići snesu jajašca sada na same bobice grožđa. Kad izmilje gusjenice, progrizu se u bobice i putuju od jedne do druge, te prouzroče time ogromnu štetu. Prije nego grožđe dozrije, zavuku se gusjenice u pukotinu ispod lozine kore i zakukulje se. — Ove štetočinje uništi se najradikalnije podrezanjem loze, odstranjenjem stare kore i veza od slame i šiblja, te spaljenjem materijala. Štrcanje sa Höntschovim voćnim fluidom dokazalo se kao veoma uspješno i izvrsno sredstvo. Lozu štrca se sa ovim voćnim fluidom početkom studenog (novembra) do ožujka (marta) mjeseca u 10%tnoj rastopini, a od marta do lipnja (juna) samo u 1/2 do 1%tnoj rastopini. Voćni fluid nema uticaja na ukus grožđa. Preporučuje se također zimska njega loze sa Höntschovom sumporno-krečnom poljevkom u 25%tnoj rastopini. Upute radi primjećujemo, da se Jugoslavensko Höntsch d. d. u Brodu n/S. bavi naročito sa proizvodnjom zaštitnih sredstava protiv štetočinja i bolesti bilja. Upute za uporabu ovih sredstava navedene su u prospektima i na originalnim omotima artikla spomenute tvornice. H.

Posjetite
Ljubljanski velesajam
15.—25. VIII. o. g.

Bolesti vrtlarskog bilja.

Piše: Dr. Vladimir Škorić.

(Nastavak.)

2. Sclerotinia libertiana Fuckel.

(Slike smo donijeli u br. 7. Vidi str. 4. slika II. i III.)

Ova gljiva pojavljuje se doduše u manjoj mjeri i na blitvi dok je još u zemlji, no u najvećoj mjeri onda, kad je spremljena u podrumu ili trapovima. Rado napada također mrkvu, celer, peršin, cikoriju, zmijuljak, grašak, bob i dr., te prema tomu baš nije izbirljiva. Zaraženi dijelovi pokazuju bijelu pamuku naliku prevlaku, koja se uz povoljne uvjete proširi na cijelu bilinu, u kratko vrijeme ju iscrpi, te se ova raspadne i izgnjili. To biva naročito u dosta vlažnim spremištima, gdje gljiva bujno raste i širi se sa zaraženih bilina na nezaražene, te može u kratkom roku zaraziti svu zalihu. Pri svom prelazu na zdrave biline služi se posebnim razgranjenim nitima (hifama), koje se pripiju na njihovu površinu i započnu razaranje. Pokusima je ustanovljeno, da te niti izlučuju kemijske tvari (enzime), koji ubijaju živo tkivo zdravih bilina, a utvrđeno je to na taj način, što je istisnutim sokom bolesnih uspjelo prouzročiti ugibanje zdravog bilja na onim mjestima, gdje im je taj sok bio uštrcan. Veoma je neprilično, da niti (hife) gljive, koje sastavljaju spominjanu bijelu prevlaku, mogu lasno živjeti u zemlji i zidnim pukotinama podruma i trapova, a pojačava njeno održanje i stvaranje trajnih organa (sklerocija). Ti trajni organi vrlo su raznolika oblika prema vrsti napadnute biline, no ponajčešće ovalne forme i crne boje (sl. II.), a veličine počam od one graška pa sve do veličine krupnog pasulja. Uz dostatnu vlagu i toplinu iznikne iz sklerocija po više, trublji nalikih, tvorba (apotecija) (sl. III.), koje na gornjoj strani lijevku nalikog dijela stvaraju množinu mješinica (askusa), a u svakom nalazi se po 8 trusova (spora). Trusovi prokliju u povoljnim prilikama, te zaraze biline uzgojene na zaraženom tlu ili spremljene u zaraženom spremištu. Stoga ne smijemo na jednom zaraženom tlu nekoliko godina uzgajati bilje, koje od te bolesti stradava, no i podrumske prostorije potrebno je prije spremanja priroda dobro okrečiti i palenjem sumpora valjano desinficirati. Da izbjegnemo pojavu bolesti u spremištima, gdje je ona najpogibeljnija, valja uvijek prije spremanja priroda dobro razlučiti zdrave komade od bolesnih i sumnjivih, te ove poslednje u koliko su uporabivi utrošiti, a preostale vatrom uništiti. Budući nije uvijek moguće već kod spremanja sigurno odabrati sve zaražene komade, potrebno je i kasnije trajno nadzirati prirod, te eventualne bolesne komade odstranjivati.

(Nastavit će se.)

Voćno vino.

(Sa slikom).

Ne možemo li sav prirod svog voća u svježem stanju potrošiti, odnosno odmah ili tijekom zime valjano unovčiti, tad ćemo to voće upotrebiti za pravljenje raznih voćnih sokova ili pak voćnog vina (cidera). Vino možemo praviti od svakovrsnog voća: ribiza, marilica, kupina, ogrozda, pa i raznovrsnih šljiva, trešanja, višanja, dakle od svega voća, koje u zrelom stanju sadržaje uz slador primjerenu količinu kiseline. No obično pod voćnim vinom razumijevamo vino od jabuka i krušaka. Vino od samih jabuka poznato je pod imenom jabukovača, a od samih krušaka kruškovača. Obično miješamo jabuke i kruške. I kod tog miješanja treba znati, da voće koje u zrelom stanju nema baš nikakove kiseline, kao neke poznate sorte jabuka i krušaka, ne daje dobrog voćnog vina, koje se uza to i vrlo teško čisti, pa se i ubrzo kvari. Ovakove sorte treba pomiješati sa kiselijima. Pri tome treba znati, da su najfinije stolne jabuke (carevke, parmenke, tafetice i dr.) odličan materijal za voćno vino, dok naprotiv same najfinije stolne sorte krušaka ne vrijede mnogo za voćno vino, pa nam u tu svrhu bolje služe obične prostije sorte sa dovoljno kiseline i trpkoće, koje u zgodnoj smjesi sa finijim i slađim jabukama i kruškama daju vrlo dobro voćno vino.

Prezrelo voće nije za voćno vino. U takovom voću imade sastojina, koje u vinu uzrokuju sluzavost. Opalo voće može poslužiti za voćno vino, no mora se prije ne samo valjano očistiti, nego i sve nagnjile i bolesne česti izrezati i odstraniti. — Iz pripremljenog voća treba istisnuti sok, a to se čini tako, da voće izrežemo u sitnije komadiće, pa onda isprešamo. Za rezanje voća kao i prešanje imade i posebnih sprava, koje će si dakako nabaviti samo onaj, tko redovito svake godine proizvađa oveće količine voćnog vina. Za prešanje može nam međutim poslužiti i obična vinska preša. Tko ni takove preše nema, može izrezano voće strpati u kakovu jaku (i dakako čisto opranu) vreću, pa kakovim drvenim ili kamenim batom istiještiti kroz vreću voćni mošt. — Dobiveni mošt treba podvrgnuti alkoholnom vrijenju, uslijed kojeg će se slador pretvoriti u alkohol i ugljičnu kiselinu. Ugljična kiselina mora izići van iz mošta, a alkohol ostaje u moštu odnosno u vinu, koje od alkohola i ima svoju opojnu jakost.

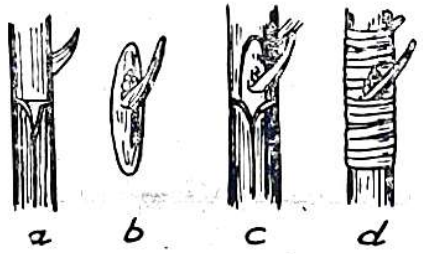

Okuliranje: *a)* Zarez u obliku T na podlozi. *b)* Pup sa plemenke. *c)* Pup potiskujemo odozgo u T zarez. *d)* Okulant omotan likom.

Samo vrijenje mošta moći će se valjano svršiti samo onda, ako postoje za to slijedeći uvjeti:

Vrijenje mošta uzrokuju prostim okom nevidljive vrelne gljivice, koje općenito zovemo vinskim kvascem (Sacharomyces). Ima tih kvasaca svakojakih: i vrijednih, koji svoj posao svrše kako treba, ali i nevrijednih, štetnih, koje treba da spriječimo u njihovom štetnom djelovanju.

Vrijedni vinski kvasci obično će sami od sebe prevladati kod vrijenja mošta, ako smo vrijenje udesili tako, da do površine vrijućeg mošta ne dolazi vanjski uzduh. U tu svrhu treba da posudu, u kojoj mošt vrije, začepimo tako, da ugljična kiselina može iz posude izlaziti, a da vanjski uzduh ne uzmogne u posudu ulaziti. Providimo li posudu (bačvu, demižon ili slič.) sa t. zv. vrelnjačom, kakovom se služimo i kod vrijenja grožđanog mošta, tad smo spomenutom uvjetu pravilnog vrijenja udovoljili.

Međutim vrelnjaču si ne ćemo nabavljati i onda, kad se radi tek o nekoliko litara mošta. U takvom slučaju biti će dovoljno, da bocu, u kojoj voćni mošt vrije, napunimo samo na tri četvrtine (najviše na tri petine) sadržine, a grljak posve rahlo začepimo sa či-

stom steriliziranom vatom, kakovu si možemo kupiti u svakoj ljekarni. Ugljična kiselina, što se kod vrijenja razvije, istisnut će iz boce uzduh. Budući da je ta uglj. kiselina nešto teža od uzduha, biti će je za vrijeme cijelog vrijenja u boci. Sterilizirana vata štitit će mošt od raznih štetnih kvasaca, koji bi inače kroz grljak mogli iz uzduha dospjeti u bocu.

Napominjemo, da vinskih kvasaca ima već na samom voću, pa tako onda dolaze u mošt. Želimo li međutim, da nam voćni mošt što bolje provrije, možemo tih vinskih kvasaca i dodati moštu. U tu svrhu naručimo si par tjedana prije vrijenja čisti vinski kvasac (od Oenološkog zavoda u Zagrebu, Kačićeva ulica). Moramo se dakako točno držati naputka, koji je priložen takovoj pošiljci.

Mošt će valjano provrijeti samo onda, ako ne stoji niti na prehladnom, niti na pretoplome mjestu. Najbolje da ga za vrijeme cijelog vrijenja držimo u kakovoj prostoriji, gdje je stalna toplota 12—17° C. Posuda mora biti zaklonjena od sunca.

Uz uporabu vrelnjače svršit će se vrijenje potpuno za jednako vrijeme, kao i kod vrijenja grožđanog mošta, a vino će biti slično pravom vinu, tek će se od ovoga razlikovati posebnim mirisom na jabučnjaču, kao i manjom sadržinom alkohola, jer je i voćni mošt sadržavao manje sladora.

Međutim prije samog vrijenja možemo voćnom moštu dodati nešto običnog sladora, ako želimo, da nam vino bude imalo nešto više alkohola.

Vrtl. velepoduzeće „VRT", Džamonja i dr. u Mariboru. Staklenici sa ciklamama.

Nekoja naša odlična vrtlarska poduzeća.

Pod ovim naslovom donašat ćemo od zgode do zgode kraće prikaze odličnijih vrtlarskih poduzeća u kraljevini S. H. S. Činimo to sa svrhom, da naše cijenj. čitatelje upoznamo u prvom redu sa današnjim stanjem naše domaće vrtlarske proizvodnje Pri tome nije nam namjerom da bilo kojem našem poduzeću činimo ovim putem reklamu, jer što je dobro, hvali se samo po sebi realnim ispunjavanjem obaveza, koje svako, pa i vrtlarsko poduzeće, ima prema svojim mušterijama. Smatrali smo potrebnim, da ovo naročito istaknemo, kako se ovaj naš podhvat ne bi ni s koje strane neispravno shvatio.

Počinjemo prikazom vrtlarskog velepoduzeća

„Vrt", Džamonja i drug u Mariboru.

Ovo vrtlarsko velepoduzeće osnovao je još godine 1897. švicarski Nijemac Henrik Weiler, koji je prije toga mnogo svijeta proputovao i uvjerio se, da je okolina Maribora klimatski vanredno prikladna za vrtlarstvo. Tek iza svršetka svjetskog rata prešlo je poduzeće u vlasništvo trojice vrlo poduzetnih domaćih ljudi, među njima i agilnoga, sposobnog stručnjaka g. Džamonje.

Glavni zemljišni kompleks ovog velevrtlarskog poduzeća leži pod brdom Kalvarija, koje prostranu nizinu zatvara sa sjevera. Tuj je smješteno 20 staklenika sa centralnim grijanjem pomoću tople vode (sa 6 kotlova sistema Höntsch), sa automatskim zračenjem i vodenim bazenima. Uza to imade i oko 2.000 kvadratnih metara klijališta. Cijeli ovaj uređaj služi naročito za uzgajanje ciklama (oko 18.000 biljki) i krizantema (oko 50.000 biljki). Ovo su glavne kulture, a osim njih uzgoji se tuj od prilike 10.000 pelargonija (P. zonale, peltatum i grandiflorum), nadalje oko 15.000 Asparagus Sprengeri i plumosus, pa oko 5.000 lonaca hortenzija, 10.000 Dracaena, 5 do 10,000 raznih ukrasnih paprati (Pteris, Nephrolepis, Adiantum, Aspidium, Blechnum, Cyrtonium falcatum i dr.).

Kad su sadanji vlasnici prije tri i pol godine preuzeli poduzeće, počeli su uzgajati i paome iz sjemena, pa ih sada ima jedno- i dvogodišnjih oko 10.000 biljki. Iz sjemena se tuj uzgajaju i gloksinije i begonije. Imade tuj i po jedan pun staklenik Ficus elastica, Araukarija, pa mnogo Aspidistra, Poinsettia pulcherrima, Begonia Glorie de Loraine, Aucuba, Yucca i t. d. Za zimsku prođu pripravljeno je oko 10.000 azaleja, kamelija, rododendrona, erika i većih paoma. Osim toga sili se tuj na prisilnu cvatnju oko 40.000 đurđica (Convalaria) i 6.000 cvjetnih lonaca jorgovana (Syringa).

„Vrt" imade već sada oko 30.000 kalemova jorgovana pripremljenih ponajvećma za eksport. U jesen ima oko 50.000 niskih i koju tisuću visokih okuliranih ruža, osobito lijepi sortiment starijih kao i najmodernijih vrsta. Za zimsku prođu sili se na cvatnju oko 8.000 ruža u cvjetnim loncima (Ulrich Brunner, Druški, John Laing, Testout, Herriot i dr.). Na cvatnju se sile tuj i zumbuli, tulipani, narcise, klivije i amaranthusi.

God. 1922. uredio je „Vrt" na južnoj strani Maribora, na Teznu, velik zemljišni kompleks za cjepilnjak i za proizvodnju raznog cvjetnog i povrtnog sjemena. Tamo je posađeno preko 350.000 divljaka za sve vrste i oblike voćaka. Do sada je od toga okulirano oko 250.000, dok se ostalo sada okulira. U jesen i s proljeća ima poduzeće do 50.000 komada oplemenjenih voćkica na prodaju. Na ovom istom zemljišnom kompleksu uređuje i matičnjak cvijeća (oko 100 vrsti trajnicâ t. j. perenna) i ukrasnog grmovlja. Među ostalim ističe se tu sortiment od 180 vrsti georgina (Dahlia), koje su dobavljene od raznih vrtlarstava iz Njemačke. Ima tu i raznih četinjača (Conifere), za koje će „Vrt" urediti poseban zemljišni kompleks.

Poseban sjemenarski odio poduzeća danas je već

lijepo razvit. Isprva je tvrtka naručivala sjeme od pouzdanih sjemenarskih tvrtki iz Njemačke, istraživala mu klijavost, čistoću i stalnost vrsti, a sada već proizvađa sjeme na vlastitom zemljištu u Mariboru, Teznu i Strnišću kod Ptuja, te već organizuje umnažanje sjemenja na veliko kod pojedinih naprednih gospodara.

Velevrtlarija „Vrt" imade i zastupstvo najveće svjetske tvornice za proizvodnju vrtlarskih potrepština (staklenika, kotlova za centralno grijanje, desinfektora, oruđa i t. d.) Höntsch & Comp., Niedersedlitz, Dresden, koja imade svoje tvornice i kod nas u Brodu n S.

Tko je imao prilike da si ma i djelomično razgleda razne spomenute uređaje ovog našeg velevrtrlarskog poduzeća, steći će sigurno uvjerenje, da to poduzeće imade već sada sve uvjete, da si osvoji i u širokom svijetu glas odličnog i posve savremenog poduzeća, što je nesumnjivo u prvom redu zasluga odličnog stručnjaka i organizatora g. Džamonje, a onda i svih njegovih saradnika.

Kukci štetočinje.

Piše prof. Dr. A. Langhoffer.

(Sa slikom.)

(Nastavak)

Pipa kruškina.

Veličinom, bojom, a i po svom poslu slična je pipi jabučnoj, tek što ženka ne čeka proljeća, već odmah s jeseni potraži pupove i snese u njih jajašca. Još iste jeseni ili u proljeće uništi ličinka pup, a u njemu 7—8 pa i više cvijetova, koji bi se iz tog pupa razvili.

Već u rujnu ili listopadu treba kruške stresati, sabrane pipe uništiti, pa taj postupak za nekoliko dana opetovati i to po više puta. Začudit ćemo se, koliko ovih i drugih pipa, uz razne druge kukce, možemo na ovaj način sabrati i uništiti na korist voćki i nama.

Uz spomenute pipe neugledne vanjštine udaraju u oči pipe poput kovine sjajne boje bakreno crvene, pa modre, modrozelene ili zelene, a sve se rado vrzu oko voćaka, da na njima štetu prave, svaka na svoj način. Makar da su krasne boje, ne treba ih štediti, već uništavati, gdjegod im uđemo u trag.

Pipa vinova.

(Vidi sliku na str. 7.)

Na vinovoj lozi nađe se kovinski modra ili zelena pipa, koju zovemo vinovom pipom. Nije ona baš tako izbirljiva, da bi išla samo na lozu; pohađa ona i krušku, jabuku, dunju, ljesku, da im izjeda lišće, a tada ćemo naći lišće smotano (kako ga na lozi češće vidimo), poput kakove kratke, loše savite „virdžinke", isprva zelene, kasnije smeđe boje. Kad uvehne nagrižena peteljka lista, smota ženka na lozi po jedan, a na voćkama i po više listova zajedno, a unutra snese 1—8 bjelkastih jajašaca.

Odrasle ličinke, koje se u listu razviju, spuste se na zemlju, u kojoj se i zakukulje i razviju konačno u kornjaša pipu, koja onda buduće godine polazi na svoj posao.

Preporuča se pobirati svitke listova, no to treba da čine svi gospodari. U tom poslu mogu biti i djeca od koristi. Svitke treba pobirati koncem svibnja ili početkom lipnja; ne prerano, jer još nisu jajašca unutri, ali niti prekasno, jer tada su se već izvukle dorasle ličinke. (Nastaviti će se.)

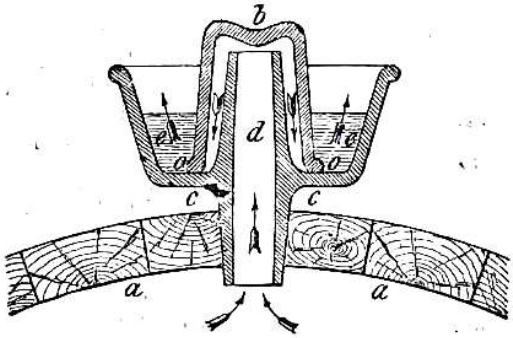

Vrelnjača.

Hranidba i njega peradi.

(Gjuro Janković — Glina.)

(Nastavak.)

Za napajanje peradi vidi se obično u dvorištu kakova stara, razbita zdjela, zaprljana, prevučena zelenim resinama, kano da je običaj, te se ovakve posude ne smiju oprati niti oribati. U nekim dvorištima nema ni toga, nego se živad napaja upravo iz kakove kaljuže, pa dakako nije niti čudo, ako se okuži i crkava. I za napajanje peradi ima tvornički izrađenih pojilišta, no i svaki lončar može takova uporabiva pojilišta napraviti iz zemlje, a limar iz lima. Pojilište sastoji obično iz dvije posude. U jednoj posudi stoji zaliha pitke vode, pa prema potrebi pritiče u drugu posudu, iz koje perad vodu pije. Koliko perad vode otpije, toliko je opet iz druge posude priteče tako, da perad uvijek ima dovoljno čiste vode, kakova je i za zdravlje peradi od velike važnosti. Za ljeto su zgodnija pojilišta od zemlje, jer je u njima voda dulje hladna; za zimu su zgodnija limena pojilišta, jer bi zemljana ako se u njima voda smrzne — puknula. Zimi se peradi daje mlaka voda, a da se odviše ne ohladi, stavi se limeno pojilište na zagrijanu ciglu. —

Tko nema zgodnu štalicu za zimu i za nevrijeme a u njoj prostor za čeprkanje (Scharraum), što peradi mnogo vrijedi za kretanje a kod kokoši naročito povoljno djeluje na nesenje jaja, taj si ju može gdjegod u dvorištu lako napraviti. Prema broju kokoši sačinit će si 5—10 met. dugu, 1 met. široku i 1 met. visoku štalicu od dasaka, pokritu daskama i pokatranjenom ljepenkom, proviđenu zimi jednostavnima dvama staklenim prozorima, a ljeti pleterom od žice. Zimi naspe se unutra sitne slame, trine od sijena, djeteline, što zimi peradi koliko toliko nadomješta zelenu hranu. Duljinom štalice nategne se odeblja žica, na koju ovjesimo po koju glavu kupusa i kelja na razmak od 1—2 m. jednu od druge i to tako visoko, da ih kokoši skačući mogu kljunom dohvatiti. Ovim načinom prisilimo kokoši, da se življe giblju i skakuću, čime se ugriju, veselije su, rađe i bolje nesu, pa napokon imadu u tome i dosta zabave. Ne ima li svega toga, kokoši se šćućure na snijegu u skupinama, pa dakako niti ne nesu jaja. — U spomenutoj štalici treba da je i jedan prostor (u obliku četvorine 1 m × 1 m) ograđen daskama oko 20 cm visokim, u koji naspemo mulja ili sitnog pijeska, pepela i piljotine, gdje će se kokoši zimi moći prašiti (Staubbad). Ovo ne smije kokošima nikad manjkati, jer se tim prašenjem otresaju nametnika kao uši i tekuta, koji ih nemilosrdno napadaju. Ljeti je zgodnije, ako ovo uđešimo gdjegod vani, u hladu kakova drveta ili voćke.

(Nastavit će se.)

Još danas!
nastojati ću na svaki način, da obnovim pretplatu!

Vrtlarski kalendar.

(August—Kolovoz.)

Vegetacija gotovo svega vrtnog bilja već je prešla svoj najviši stepen. Dani bivaju kraći, a noći dulje i rosnije. Doslije običajne vrtlarske radnje ponešto popuštaju, a sada dolazi žetva pa nekoje pripremne radnje za slijedeću godinu, kao i za prezimljenje bilja i raznih plodina.

U voćnjaku sad je glavna berba. Ljetne vrsti jabuka i krušaka treba obirati svakako nekoliko dana prije nego posvema dozriju. Prezrije li ovo voće, gubi mnogo na tečnosti. — Zimske jabuke i kruške tek se počimlju pravo razvijati. Umjereno gnojenje znatno će pridonijeti jedrini ovih plodova.

Odmah nakon svršene berbe treba maline obrezati. Dvogodišnje šibe, koje su iste godine donijele plod, izrežemo, jer do godine će roditi samo jednogodišnje šibe. — Gdje je tlo vrlo sušno, treba voćke i voćno grmlje temeljito zalijevati, kojiput i sa razrijeđenom gnojnicom.

Na debla voćaka metnuti ljepive pojase za hvatanje raznih ličinaka i gusjenica. Opalo voće pobirati. Poduprijeti grane prenatrpane plodom, da se ne prelome.

U povrtnjaku treba povrće (naročito zeljnato), okapati i zalijevati vodom, a nekoje kao: sve zeljnato povrće, celer, špargu, rebarbaru, kadšto i razrijeđenom gnojnicom.

Ispražnjene povrtne gredice upotrebimo za sjetvu špinata, kasne salate i povrtnice. Ubrzo nakon što izniknu, treba usjeve prorijediti. — Sadimo prijesade korabe, zimskog kelja, salate, štrpke (endivije). Pod kraj mjeseca možemo se postarati za vrlo rane prijesade za dojduće proljeće tako, da na ponešto zaklonjenoj gredici narijetko sijemo ranu korabu, ranu cvjetaču, kupus rani i srednje rani, pa rani glavati kelj. Dokgod ne prokliju, treba ove usjeve marljivo zalijevati, iznikle biljčice prorijediti, a kasnije ih pikirati u mlaka klijališta, gdje će i prezimiti.

Najljepše i najbolje plodove krastavaca, dinja i ljubenica ostavljamo za sjeme. Oni treba da na stabljici prezriju. I kod ostalih biljki sjemenjača treba slično postupati.

Nikako ne valja običaj, da se u ovom mjesecu optrgava tobože suvišno lišće sa pojedinih biljki cvjetače, korabe, kelja, celera i dr. Biljka se u ovo doba nalazi još u punoj vegetaciji, pa treba svoje još posvema zdravo lišće.

Sve vrtlarske radnje oko njege povrća treba i nadalje marljivo i na vrijeme obavljati, napose: plijeviti, okapati, prorijeđivati preguste usjeve, a za sušna vremena i zalijevati. Dakako da i vrtne puteve treba uzdržavati u čistoći.

Borbi proti štetočinjama u povrtnjaku treba posvetiti mnogo pomnje, naročito jajašca i gusjenice bjelca kupušnjaka i sličnih štetnika sabirati i uništavati.

U cvjetnjaku ljetno je cvijeće sada u punom cvatu, pa naše nastojanje u glavnome ide za tim, da ga u cvatu što dulje i uzdržimo. I tuj treba marljivo plijeviti, okapati, zalijevati, a ocvale cvatove odrezivati, čime biljke potičemo na novu cvatnju.

Biljke trajnice (perenne) kad ocvatu iskapamo s korijenjem, koje onda razdijelimo na više česti i zasebno sadimo na pripremljena mjesta u cvjetnjaku.

Pelargonije, fuksije, vanilije i mnogo drugo cvijeće razmnažamo sadnicama, koje okorijenjujemo bilo u klijalištima, bilo pak u otvorenim, ponešto zaklonjenim gredicama, da ih onda presadimo pojedinačno u male cvjetne lončiće.

Sve ostale radnje u cvjetnjaku kao i prošli mjesec.

Travnjak, uz svu ostalu njegu možemo razrijeđenom gnojnicom pognojiti.

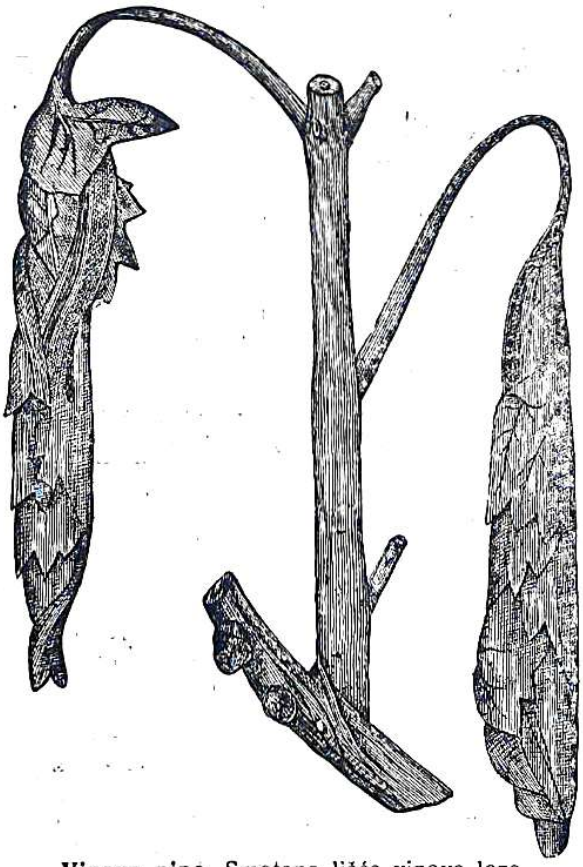

Vinova pipa. Smotano lišće vinove loze.

Pitanja i odgovori.

Naše cijenjene pretplatnike, **napose gg. strukovne vrtlare molimo**, da nam jave, u koliko su opazili na ogrozdu **ogrozdovu plijesan** (Stachelbeermehltau, Sphaerotheca mors uvae), koja se pozna po tom, što su bobe, listovi i izboji prevučeni bijelom prevlakom. U koliko imadu razne sorte ogrozda, molimo da nam naročito jave, jesu li sve i koje su oboljele.

U svim pitanjima vrtlarstva i uzgoja manjih domaćih životinja spremni smo, da dajemo na pismeni upit naših pretplatnika stručni odgovor, savjet i uputu. Uredništvo si dakako pridržaje pravo, da na pojedini upit odgovori iscrpivo posebnim člankom ili u ovoj rubrici, odnosno izravnim dopisom u prešnim slučajevima.

Naglašujemo, da smo napose u stanju dati stručnjački odgovor, savjet i uputu i u svim pitanjima bilinskih štetočinaca i bilinskih bolesti, kao i bolesti manjih domaćih zivotinja.

Veseli nas, te možemo cijenj. našim pretplatnicima javiti, da nam je stalnu svoju saradnju i savjet u svim pitanjima uzgoja, njege i bolesti manjih domaćih životinja obećao i opće poznati strukovnjak, profesor Veterinarske visoke škole u Zagrebu gosp. profesor **Eugen Podaubsky**, dok još otprije imademo čast brojiti među svoje saradnike i stručne savjetnike: najpoznatijeg našeg specijalistu entomologa, sveučilišnog profesora g. **Dr. Augusta Laoghoffera** i specijalistu za bolesti bilja g **Dr. Vladimira Škorića.**

Gđa. Marija Cvetković, Zagreb. Nadzemnu zelen šparge ne valja nipošto odrezati sve tamo do listopada, kad sama od sebe počne venuti. Prerano odrezati nadzemne zelene dijelove šparge značilo bi bez sumnje oslabiti korijenje, pa time uništiti dogodišnji prirod. Korijenje treba da još do konca jeseni nagomila pričuvnu građu za dogodišnje nadzemne izdanke. Za to prikupljanje i gomilanje pričuvne građe treba biljka svoje nadzemno zelenilo, bez kojega ne može da prima i probavlja ne samo nikakovu hranu iz zemlje, već niti najvažniju svoju hranu iz zraka, ugljičnu kiselinu.

I prije jeseni možete odrezati sa špargine stabljike ono, što prije reda uvehne ili je očito zaraženo kakovom bolešću.

Sve takove dijelove treba odmah baciti u vatru, kao što i svu šparginu zelen, kad ju u jesen odrežemo, jer se tada u šparginim stabljikama nalazi ličinka opasnog štetnika, špargine muhe.

G. N. Persoglia, Sisak. — 1) Philodendron se presađuje u proljeće, a prija mu klijališna zemlja ili pak obična dobra i prhla vrtna zemlja. — 2) Dakako da se i svinjski đubar može upotrebiti za gnojenje bašće. Nije on doduše toliko vrijedan kao konjski, ovčji i goveđi gnoj, jer sadržaje odviše vodenastih sastojina, a premalo dušika, ali je za lako vrtno tlo bez sumnje od koristi. Najbolje bi ga bilo miješati sa goveđim ili drugim kojim gnojem ili u kompost (gnoj mješanac). Svježi gnoj od svinja, koje se prehranjuju na paši, pa pojedu i sjemenje kojekakovog korova ili im se kakvo sjeme (nekuhano i nemrvljeno) primiješava u hranu, može nam zakorovit bašću, jer radi brze i nepotpune probave prođe sjeme cijelo kroz probavne organe svinje, bez da pri tome izgubi klijavost.

G. Josip Žuman. — Na Vaš upit glede medonosnih biljki, koje bi bilo vrijedno njegovati u vrtu, odgovorit ćemo posebnim, iscrpivim člankom u jednome od narednih brojeva našega lista.

G. Stjepan Weigaud, željeznički činovnik, Lekenik. — Ako niste na korijenju ni listovima Vaših sobnih biljki primjetili nikakovih znakova štetočinaca niti bolesti, tad je bez sumnje uzrok propadanju toga bilja u pogrješnoj njezi. Točnije bismo mogli ustanoviti uzrok, kad bi nam odgovorili na ova pitanja: Kada ste spomenuto bilje zadnji puta presadili i u kakovu zemlju? Kako zalijevate: obilno i često ili tek katkada i malo? Gdje držite koju od spomenutih sobnih biljki?

Razne vijesti.

Otvorenje djevojačke kućanske škole u Mariboru.

15. septembra ove godine otvara se u zavodu školskih sestara u Mariboru jednogodišnji tečaj djevojačke škole poljodjelstva i kućanstva. Osim teoretične pouke slijedi i praktično poučavanje u kuhanju, šivanju na ruke i na stroj, krojno crtanje, pranje, utijavanje i t. d.

U školu primaju se djevojke, koje su dovršile 15. godinu. Predložiti imaju na vodstvo te škole krštenicu, zadnju školsku svjedodžbu, te svjedodžbu od liječnika i izjavu od roditelja, da preuzmu troškove školovanja. Opskrba mjesečno 600 Din. Glede programa obratiti se na Vodstvo kućanske škole školskih sestara u Mariboru.

Moderan internat

vlasništvo srednjoškolskog profesora u Senju iza izvrsno uspjela dvogodišnjeg rada proširuje se, te prima nekoliko novih pitomaca — gimnazijalaca. Primorska klima i posve nove higijenske prostorije uz potpuno obiteljsku njegu daju najbolje uslove za dobar tjelesni razvoj pitomaca, dok im savjestan nadzor i stručno rukovodstvo samog vlasnika s opsežnom dnevnom podukom u svim predmetima posve osigurava najbolji uspjeh. Pobliže: Internat „Palaestra" u Senju.

Prošlogodišnji „Uzorni Vrtlar".

(god. 1923.) može se dobiti kompletan, uz slijedeće cijene:

Ako se novac unaprijed pošalje:
nevezano . . . . . D. 24.—
tvrdo ukoričeno . . . . D. 34.—
Ako se naruči pouzećem:
nevezano . . . . . D. 28.—
tvrdo ukoričeno . . . . D. 38.—

Na kuponu uplatnice, molimo označiti, u koju se svrhu novac šalje. UPRAVA.

Glavni i odgovorni urednik: STJEPAN PIRNAT.
Vlasnik i izdavač: VLADIMIR HORVAT.
Tisak M. ŠEK, Zagreb, Strossmayerova ulica broj 6.

Stručne knjige za gospodarstvo: Anderlić Fr.: **Ratar** Din 5·—. Hribar A.: **Đubar i đubrenje** Din. 6·—. Wittmann P.: **Pčelarenje** Din. 12·—. Bijelić: **Novi pčelar** Popović K.: **O kukuruzi** Din. 8·—. Dr. Kellner: **Hranidba stoke** Din. 20·—. Radić I.: **Vinogradarstvo i pivničarstvo** Dio. 25·—. Dr. V. Mandekić: **Krumpir** Din. 20·—. Dr. V. Mandekić: **Vapneni dušik** Din. 5·—. Dr. M. Mohaček: **Žesta i žestoka pića** Din. 10·—. Ožanić: **Povrtlarstvo** Din. 25·—. Pirnat S.: **Povrćarstvo (ilustrirano)** Din. 20·—. A. Croce: **Landwirtsch. Geflügelzucht** Din. 20·—. Dr. B. Blanche: **Künstliche Brut- u. Aufzucht des Geflügels** Din. 20·—. **Pfeuningstorff, Gartenbau u. Kleintierzucht** Din. 40·— — Naručite u knjižari **M. Šek, Zagreb, Strossmayerova ulica 6.**

CJENIK OGLASA

Mali oglasnik do 20 riječi 5 Din., svakih daljnjih 5 riječi 2 Din. više. Za ponude ili adresu u upravi posebno još 2 Din. — **Oglasi sa debelim naslovom** (širina jednog stupca): za prostor u visini od 3 cm. 15 Din., za svakih daljnjih 1½ cm Din 7·50 više. Kod dvostupačne širine i t. d. razmjerno prema tome. **Veliki oglasi:** cijela stranica Din. 500, ½ stranice Din. 250 i t. d.

Tražim mjesto
vrtlara, 39 godina star, rim. kat., oženjen, govorim hrvatski i njemački, vješt svim granama vrtlarstva. — Andrija Brodanović, zavodski vrtlar škole domaćica, Podgorač (Slav.). 352

Vrtlar
22 godine star, oženjen, bez djece, vješt u povrćarstvu, cvjetarstvu, vinogradarstvu, te voćarstvu, govori hrv., slov., češki i njemački, traži odgovarajuće mjesto. — Adresa u upravi pod br. 354

Voćke i vinovu lozu
prvorazred. kakvoće nudi prva slovenska voćarska i vinogradarska škola I. Dolinšek, Št. Pavel pri Preboldu, Savinjska dolina (Slovenija). — Tražite cjenik! 353

Vrtl. pomoćnik
mlađa sila, vješt povrćarstvu, traži mjesto za odmah. Upitati: Služ. zavod WEISS, Zagreb, Mesnička ulica. 346

KUNIĆI
t. j. dvije ženke sa mladima, lijepe velike rase, prodaju se radi pomanjkanja prostora. — I. AUGUSTIN, Zagreb, Vlaška ulica 131. 296

Cineraria
hybr. grandfl. n., sjemenjače, nuđa „Jankomir" d. d. 356

Nabavu kunića
čistokrvnih svih pasmina, posreduje besplatno: „Zajčjerejsko društvo za Slovenijo" — Maribor. 351

Vrtlare
1 specijalista za uzgoj voćaka (Baumschulist). 1 specijalista za povrćarstvo iskusnog, naročito za gojidbu pod staklom i sjemenarstvo, podpuno samostalan, da tu granu uvede u poduzeće. Reflektira se samo na trijeznu, poštenu i prvorazrednu silu. Ponude na: D. Ilakovac, oenolog i pomolog, Osijek IV. 308

Trgovina ptica
i ptičje hrane, prodaja i nabava svih vrsti životinja **MIRKOVIĆ, Zagreb**
Na upite šaljem odgovor, ako se priloži marka. 257

Nuđam
višegodišnje rasade:
Campanulle Med.
Papaver orientalis
Maćuhice (velike)
Vrtne jagode (vel.)
Bellis (velike)
Gaillardia
Karanfile
Myosotis
Digitalis
Cijena za 100 komada: **20—30 Din.**
Ivan Jemec
vrtnarstvo in semenarstvo
Maribor
Razlagova ulica štev. 11

Veleprodaja gospodarskog povrtnog i cvjetnog sjemenja Seko—
Zagreb
Zahtijevajte cjenike i uputite za preprodaju

Vrt
na lijepom položaju Zagreba, u blizini središta grada, u površini od 2.000 č. mt. sa 50 stabala voćaka iznajmljuje se na 1—2 godine. — Reflektanti neka izvole upraviti ponude na upravu lista pod brojem 293

KAVEZI za kanarince
i druge ptice stigli su u velikom izboru kod tt. **Babić i Bašić, Zagreb,** Draškovićeva ulica broj 9.

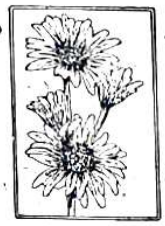

Vijence, kite, aranžma
svježeg cvijeća
ukusno i moderno
u poznatoj trgovini cvijeća
T. SVOBODA
Frankopanska ul. 2b *Telefon 10-27*

„WECK“
boce za ukuhavanje voća
su najbolje! Dobivaju se u svim veličinama i pojedinim dijelovima — kod zastupstva:
u staklani - R. PASARIĆ
Frankopanska ul. 6. - **Zagreb** - Telefon broj 16-13

Asparagus Sprengeri
Asparagus plumosus
iz lonaca od 2—6 coli, bujna zdrava roba
Hortensije
Chrysantheme
velikocvjete, zakorjenjene mlade biljke svih vrsta — nuđa:
velevrtlarsko poduzeće
„JANKOMIR“ D. D.
za vrtlarstvo i sjemenogojstvo
Zagreb, Josipovac 24
Telefon 7-04

Suhe gljive
kupuje
Sever & Ko. Ljubljana
Naputak kako se sabiru i suše kao što i cijenu poručujemo na zahtjev.

Ogroman Ficus elastica
$2^1/_2$ m. visok, $1^1/_2$ širok, lijepo i pravilno razgranjen i uzgojen, u drvenoj hrastovoj posudi, divan exemplar, podesan za veliki salon preporuča za prodaju gđa. **Prusac, Varaždin,** Koprivnička ulica br. 35.

Ljubitelji cvijeća!
naručuju za sadašnju sjetvu sve vrste žbunova (Stauden). Izaberite iz našega cjenika, koji Vam šaljemo odmah badava i franko! — Ne zaboravite sada naručiti Zumbule (tulipane), narcise i druge cvijetne lukovice!

Sjeme orijaškog luka
crvenog i bijelog, koji se sada sije i presađuje na određeno mjesto koncem oktobra. Još u maju slijedeće godine imat ćete gotovi luk sa glavicama od 300 do 400 grama težine! Početkom septembra imat ćemo gotove **rasade** orijaškog luka po cijeni Din 8·— za 100 kom. plativo unaprijed kod narudžbe. Omot i poštarina posebno.
Sve vrste **sjemenja** kao i raznih **potrepština** dobavlja uzgajačka tvrtka:
„ZRNO“ D. D.
Zavod za racionalno sjemenarstvo
ZAGREB
Preradovićeva ulica 20
Pošt. pret. 337. Telefon 17-74
268

Najstarija cvjećarska radnja
Z. PRINZ
Duga ulica 8 ZAGREB Telefon 9-34
Utemeljeno godine 1892.

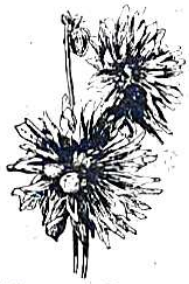

Prvorazredni *Prvorazredni*
cvjetni salon
za izradbu najmodernijih bouqueta, aranžamenta, dekoracija stolova, bouqueta za vjenčanje, nadgrobnih vijenaca, te svih u cvjećarsku struku zasjecajućih izradba.
Umjerene cijene! *Umjerene cijene!*

Vrtlar
star 36 godina, neoženjen, posjeduje vrtl. školu i višegodišnju praksu u svim granama vrtlarstva, traži stalno namještenje. — M. Farer, Čehi br. 1, opć. Sv. Klara p. Zagreb. 343

Vrtlar. pomoćnik
star 25 godina, osobito vješt u cvjetarstvu, a donekle voćarstvu i povrćarstvu, želio bi promijeniti dosadanje mjesto za takovo, gdje bi se mogao u voćarstvu i povrćarstvu potpuno usavršiti. Adresa u upravi lista pod br. 342

Pčelari!
55 modernih košnica u sanducima i 3 slamnate, sa jakim pčelcima i cijelim pčelarskim priborom prodaje se jeftino. — Upite slati na Johan Schum, nadvrtlar i pčelar, Retfala kraj Osijeka. 350

Vrtlarstvo
I. Vincekovič
Ptuj.
Prima sve vrsti narudžba za: **vijence, bouquete, dekoracije, uređivanje vrtova,** prodaje sve vrsti **cvijeća u loncima,** kao što i rasade cvijeća i povrća. - **Visoke i niske ruže, penjačice** sve vrste. Kroz cijelu godinu svježe povrće uz najumjereniju cijenu. — 344

Pomoćnika
za trgovinu sjemenja traži — **Tima Vladisavljević — Beograd.** 358

Philodendron,
Ficus starije komade kupujem. Adresa u upravi pod br. 357

ANTUN
KOLAČEK
Zrinjevac br. 16
Gajeva ul. 21a
Prima sve vrsti narudžba za bouquete, vijence, dekoracije i t. d., uređivanje vrtova, nasada i perivoja, brzo, točno i uz najumjerenije cijene!

„KOKOŠI“
Pouka iz praktičnog peradarstva. Sa 15 slika
Napisao V. Bek. Izdalo Društvo Sv. Jeronima u Zagrebu
Trenkova ulica br. 1.
U pet tjedana rasprodano je cijelo prvo i drugo izdanje ove knjižice, pa je sada već izašlo treće izdanje. Cijena 5 Dinara

„KAMENIT“
najjeftiniji i najbolji krov dobavlja po načinu „ETERNIT“
tovarna „Kamenit“ Laško
Utemeljena g. 1910. **Utemeljena g. 1910.**

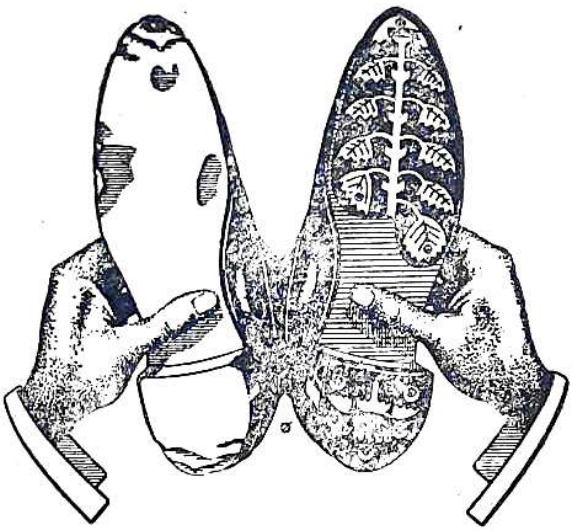

Pazite na razliku

izmedju kožnih potplata i Palma Kaučuk potplata i peta. Prednosti prema kožnim potplatima su: veća trajnost i izdrživost cipela, elastičan i ugodan hod, te jeftinoća.

Tražite ali izričito »Palma«.

Knjiga o povrću.

Stj. Pirnat: Povrćarstvo.

Naši pretplatnici dobivaju ovu knjigu za 25% jeftinije, t. j. za 15·— Dinara (poštom 2 Din više). — Novac se šalje unaprijed.

Cvjetne lonce

(tegle) svih veličina, nadalje razne zemljane modele, što služe za risanje, kao i sve vrsti posuda iz zemlje prodaje: 282

Zvonimir Benc, Zagreb, Ilica 162

Pozor

vrtlari, voćari

i vinogradari!

Noževi za okuliranje

(obrezivanje) glasoviti „DRESDENER" model, kao i

škare za obrezivanje loze

počam od 30 do 50 dinara, na veliko i na malo.

Požurite, dok zaliha traje jedino u poznatu i renomiranu trgovinu

IVAN SPITZ, ZAGREB

BAKAČEVA ULICA BROJ 5

Trgovina nožarske robe iz grada SOLINGENA!

Električna brusiona!

Novo otvorena exportno-imp. trgovina i salon najbiranijeg

svježeg cvijeća

preuzima dekoracije dvorana, nadgrobne vijence, girlande, kite, aranžiranje nasada, izvađa perivoje — uz najkulantnije cijene!

Fanika Birk

NIKOLIĆEVA ULICA 7 (Music-Hall)

Velika zaliha

Ligustrum
Mahonija
Rosa laxa
Thuya occ.
Niskih ruža
Rosa canina
Šumskog bilja
Voćnih divjaka
Syringa vulgaris
Visoko stablastih ruža
Voćnog grmlja, živice, gloga itd.

E. SANDER

Baum- u. Rosenschulen

Tornesch i. Holstein

Zahtjevajte besplatne angro-ponude i uzorke!

347

Sjemenje

gospodarsko

najbolje vrsti kao: djetelina, trava, kravlja repa, lučice i t. d., zatim

povrtno

kao karfiol, zelje, kelj, mrkva, cikla, peršun, rajčice, paprika, špinat, ločika ljetna i zimska, endivija salata, povrtnica, luk, krastavci, dinje, grašak pasulj, nadalje

cvjetno

sjemenje lukovice i t. d.

Veliki izbor svih vrsti

voćaka

kao: jabuke, kruške, (visoka i piramidna stabla), trešnje, ribizle, ogrozde — nuda:

B. TEPLY

SPECIJALNA TRGOVINA SJEMENJEM

ZAGREB

JELAČIĆEV TRG BROJ 6

Telefon 14-91

VRTLARSKO VELEPODUZEĆE

»VRT« Džamonja i dr.

društvo s o. j. * Maribor * društvo s o. j.

Najveći izbor raznovrsnog

cvijeća

i ukrasnog bilja za sobe, salone, restauracije, kavane, parkove, veće i manje vrtove!

Izrađuje nacrte

za parkove, ukrasne manje i veće vrtove i voćnjake, te preuzima potpunu izradu istih

20 velikih 20 staklenih kuća

sa centralnim grijanjem.

*

Prodaja raznovrsnog

oruđa

za vrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo.

Umjetni gnoj

i razna sredstva protiv bolesti bilja.

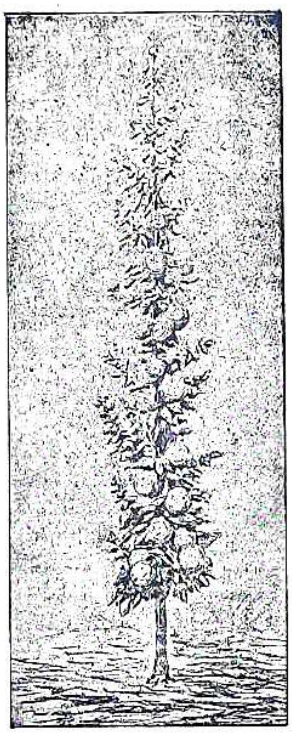

Sjemenje

povrća, cvijeća i gospodarskog bilja sa vlastitih sjemenogojskih plantaža i od najboljih svjetskih proizvađača sjemenja.

*

Raznovrsne plemenite

voćke:

jabuke, kruške, trešnje, kajsije, breskve, orahe, višnje, šljive, mušmule, dunje (Kutine) u raznim oblicima: visoko i polustablasto, grmičasto, piramide, U-oblici, palmete, vodoravni i uspravni kordoni itd.

*

Plemenite

vinove loze

na amerik. podlogama. — Ribizla, ogrozda, malina i jagoda u najboljim sortama.

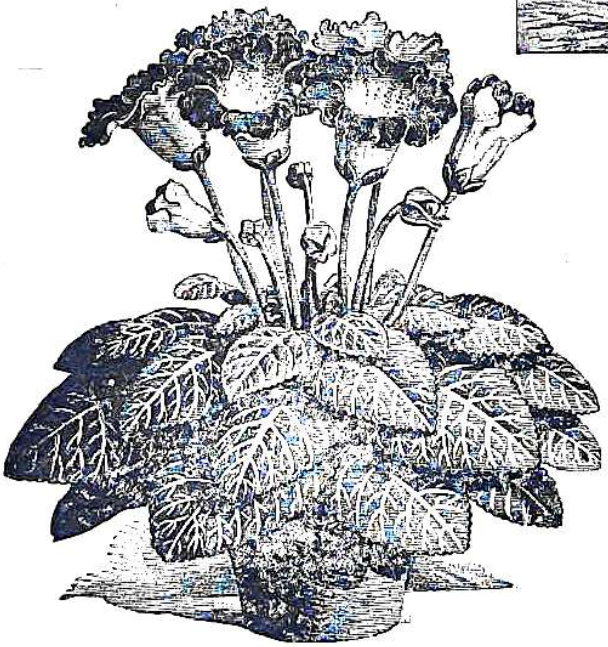

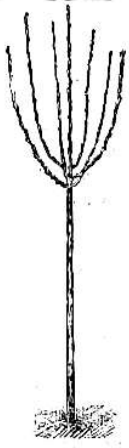

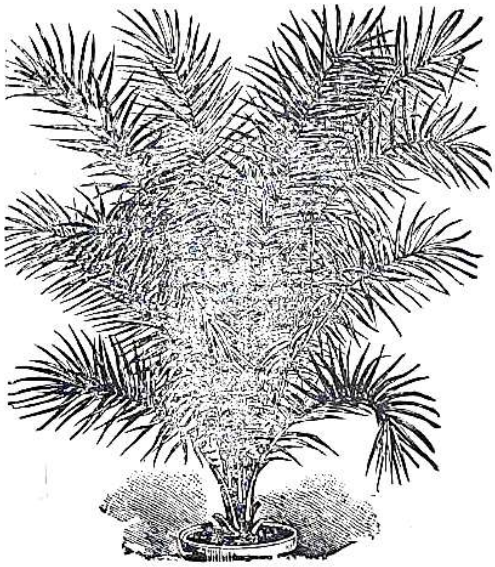

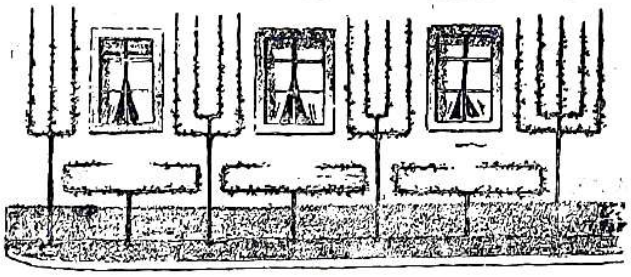

Ukrasno

drveće za drvorede,

konifere (četinjače), ukrasno grmlje i trajno cvijeće (Staude, Perenne), oko 200 sorta raznih Dahlia (Georgina); ove jeseni i proljeća ima preko 40.000 niskih ruža u najljepšim sortama. Canna, gladiola, irisa, lovora, aucuba, evonymus, tuba ruža, zumbula, tulipana i t. d.

*

Zahtjevajte cjenik!

Pišite za koje artikle se zanimate! — Cijene su vrlo umjerene! — Vrtlari i preprodavaoci dobivaju velike popuste!

JUGOSLAVENSKO HÖNTSCH D. D.

BROD n|S.

*

Prvo specijalno poduzeće za izgradnju

cvijetnjaka

i uređaja staklenika; uvađanje centralnih loženja sa kotlovima vlastitog sustava.

Sve vrtlarske potrepštine

kao: prozori za klijališta, ustakleni i bez stakla; pokrovi za osjenjivanje, patentne kante za polijevanje vrtova; kit;

Sredstva za zaštitu biljaka

Besplatne diagnoze i savjeti kod štetočinja u nasadima.

Boje, gotove za ličenje;
„HÖNTSCH-fluid“ za konzerviranje drva.

DRVENE KUĆE

Specijalni odio naše tvornice izrađuje drvene gradnje, od najjednostavnijih **kućica,** pa do luksusno izvedenih **vila;** stručno osnovanih **industrijskih trijemova,** nadalje **radiona, autogaraža, skladišta i t. d.**

Posjetite našu izložbu

na Ljubljanskom velesajmu!